לד: לולב הגזול פרק שלישי סוכה

נפקא מינה לגיטי נשים. כדפירש בקונטר' דקיימא לן בפ"ק דגיטין (דף ו.) דבגל כאתרא ישראל לגיטין לאין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם דשכיחי מתיבתא ובקיאין לשמה וגם עדים מצויין לקיימו והיינו מה שקורין בורסיף דמשתני שמה ובסוף שמה מדליקין (שבת דף לו: וסס) פי' עוד לשון אחר (ה) ובפקא מינה לענין שמו ושמה וסס עירו וסס עירה ולא יתכן דבגל הוא סס המדינה כדאמר (קדושין דף עח.) מ"ר עיסה לבגל ואמרי' פרק עשרה יוחסין (סס) עד היכן הוא בגל ואין בומנין סס המדינה בגבו אלא סס העיר:

ענף עץ עבות שלשה. פי' בקונטר' ענף אד עץ אד עבות אד ותימה דלעיל (דף לב:) אוקימנא ענף עץ שענפיו חופין את עציו ודרשינן נמי עץ עבות קנוע כמין קליעה ואי"ת ונימא פרי עץ הדר שלשה וי"ל דמדרשא דעץ דרשינן שטעם עצו ופריו שוים:

ערבי נחל שתים. אפילו נותן כמה הדסים וכמה ערבות בלולב אין זה בל תוסיף אפילו למ"ד צריך אגד אא"כ מוסיף מין אחר כדפרישית בסוף ראוהו בית דין (ר"ה דף כח: ד"ה ומנא):

שתהא לקיחה תמה. מהאי טעמא נמי פסלינן אתרוג חסר משום דאין זה לקיחה תמה וכיוס שני לא חיישינן אף על גב דקפדינן אתרבעה מינין וטעמא פירשתי ברים פירקין (דף כט: וסס בד"ה בעינן) ובהקומץ רבה (מנחות דף כז.) מסיק דהא דמעבבי אהדדי לא שנו אלא שאין לו אבל יש לו אין מעבבין ופירש בהלכות גדולות אין מעבבין דלא תימא עד דמגנה להו בהדי הדדי אלא אי מגנה בל אד ואד לחודיה שפיר דמי דקיימא לן לולב אין צריך אגד ודבר תימה הוא לומר בן דכיון דבולו מצוה אחת היאך יועילו זה אחר זה ור"ת הגיה בספרו לא שנו דמעבבין משום תמה אלא שאין לו אבל יש לו תמה הוא אע"פ שלא חברו באגדו בדאמרי' (לעיל דף לב.) דלא דרשי רבנן לקיחה לקיחה ולר' יהודה דדרשי לקיחה משמע ליה דלא הוי תמה אא"כ אגדו:

ולדרוש להו בר"ע דמיקל טפי. תימה הא לא סבירא ליה בר"ע אלא בדברי טרפון וי"ל דבל זה מן הדיוק שבא להוציא דשמואל בקטומין: **בר"ע.** דלא בעי אלא אד: **מתני'** של ערלה ושל תרומה עמאה פסול. בגמרא (לה:) מפרש טעמא: **לא יטול.** בגמרא (שם) מפרש טעמא: **בירושלים.** שהיא בשרה לאכילת מעשר שני: **לא יטול.** בדמפרש בגמרא (שם): **ואם נטל בשר.** שהרי יש בה היתר אכילה אבל חוץ לירושלים לא בלבם בתיב הראוי לבם: **חוזים.** במין אבעבועות דקות: **נטלה פטמתו.** ראם אתרוג מפי רבי יעקב ודוגמתו הפטום' של רמון (עוקצין פ"ב מ"ג): הבי גרסי' **נקלף נסדק ניקב וחסר בל שהוא פסול.** ניקב וחסר בל שהוא אבל אלא ניקב ולא חסר שאחב בו מאבן והוציאה בשר בדקתני סיפא: **ניטל עוקצו.** זגבו במו בעוקצי תאנים (סנהדרין דף מ.): **הכושי.** שבא מאבר בוש ושמור הוא: **בדרבי.** בדרישי פורי"ר: **ובגדול.** שלא יהא גדול יותר מדאי:

גמ'

נפקא מינה לגיטי נשים: מתני' א"ר' ישמעאל אומר שלשה הדסים ושתי ערבות לולב אחד ואתרוג אחד אפילו שנים קטומים ואחד אינו קטום ר' טרפון [2]אומר אפי' שלשתן קטומים ר"ע אומר בשם שלולב אחד ואתרוג אחד בך הדם אחד וערבה אחת: **גמ'** תניא רבי ישמעאל אומר [3]פרי עץ הדר אחד בפת תמרים אחד ענף עץ עבות שלשה ערבי נחל שתים ואפילו שנים קטומים ואחד שאינו קטום ר' טרפון אומר שלשה ואפי' שלשתן קטומים ר"ע אומר בשם שלולב אחד ואתרוג אחד בך הדם אחד וערבה אחת אמר לו ר' אליעזר יכול יהא אתרוג עמהן באגודה אחת אמרת וכי נאמר פרי עץ הדר ובפת תמרים והלא לא נאמר אלא בפת [4]ומנין [5]שמעבבין זה את זה ת"ל ולקחתם שתהא לקיחה תמה ורבי ישמעאל מה נפשך אי שלימין בעי ליבעי נמי בולהו אי לא בעי שלימין אפי' חד נמי לא אמר ביראה א"ר אמי חזר בו רבי ישמעאל אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי טרפון ואזדא שמואל לטעמיה דאמר להו שמואל להנהו דמזבני אסא אשור זבינייכו. כלומר החישו ומכרו בזול, לא תדקדקו על הקונים הרבה, דאי לא דרשנא לכי הלכה כר' טרפון דקיימא לן בוותיה, אלא משום מצוה בעינא שלימין. ארבעה מינים שבלולב מעכבין זה את זה, שנא' ולקחתם לבם, שתהא לקיחה תמה. [6]ירושלמי [7]תייא בריה דרב מברך על בל פעם ופעם. רב הונא לא מברך אלא פעם אחת). רב הונא בשם ר' יוסף טעמא דר' הונא, דמאי מדבריהם ושאר הימים מדבריהם, מה דמאי אין מברכין, אף שאר הימים אין מברכין. [**מתני'**] אתרוג הגזול כו'.

[6] דנכי ירושלמי אלי ש"מש לתפוגיא דלקמן מ"ה ע"ב ע"ש.

עין משפט נר מצוה

מד א מיי' פ"ז מהלכות לולב הלכה ז סמג עשין מד טוש"ע אח"ח סי' תרמא סעיף ח:

מה ב מיי' פ"ח שם הל' ה סמג שם טוש"ע אח"ח סי' תרמו סעי' ח וסעיף י וסי' תרמז סעיף ב:

מו ג מיי' פ"ז שם הל' ה סמג שם טוש"ע אח"ח סי' תרמא סעי' יב:

מז ד מיי' פ"ח מהלכות לולב הלכה ח סמג עשין מד טוש"ע אח"ח סי' תרמט סעיף ח:

מח ה מיי' וסמג שם טוש"ע אח"ח סי' תרמא סעיף ח:

מט ו מיי' וסמג שם טוש"ע אח"ח סי' תרמט סעיף ב:

נ ז מיי' שם הלכה ב:

נא ח (מיי' שם) וסמג שם טוש"ע אח"ח סי' תרמא סעיף ה:

נב ט מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעי' ב:

נג י מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעי' כח:

נד כ ל מיי' פ"ז שם הל"ח טור שו"ע שם סעיף כט:

רבינו חננאל

מתני' ערבה במרשה ו[ש]נשרו מקצת עליה ושל בעל בשרה [וכו'] חלוקת ר' ישמעאל ור' טרפון במשנתנו, ר' ישמעאל אומר ג' ההדסין ואפי' ב' קטומין ואחד שאינו קטום, ר' טרפון אומר אפי' שלשתן קטומין. אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון. ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר להנהו דמזבני אסא, אשור זבינייכו. כלומר החישו ומכרו בזול, לא תדקדקו על הקונים הרבה, דאי לא דרשנא לכי הלכה כר' טרפון דקיימא לן בוותיה, אלא משום מצוה בעינא שלימין. ארבעה מינים שבלולב מעכבין זה את זה, שנא' ולקחתם לכם, שתהא לקיחה תמה.

מסורת הש"ס

(ה) מנחות כז., ב) [עי' תוס' לקמן לה: ד"ה עלמה], ג) נ"ל מסר, ד) [לעיל לא: ועי' תוס' שם ד"ה היקיש ותוס' מולין מז: ד"ה אלא], ה) [לעיל לא:], ו) בד"א כיצד אחת, ז) [ויקרא כג].

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני יי אלהיכם שבעת ימים: ויקרא כג מ

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה נפקא מינה וכו' עוד נגמן אמר דנפקא:

לעזי רש"י

פורי"ר (פורל"ש). כרשים (ירק מאכל).

מוסף רש"י

לגיטי נשים. דקיימא לן בני בבל בקיאין שלריך לכתוב בבל לשמה, והמבינא בבל מבסס אין לריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, ובני אסר תרגלת אין בקיאין ולריך, ובעכשיו בני בורסיף היא בבל, ובבל של עבשיו היא בורסיף והן עמי הארץ בדאמרינן בעלמא (סנהדרין סה:) בור שאפי. שנעלו מימיו. ואלו אומר נפקא מינה לגיטי נשים לענין שינה שמו ושמה וסס עירו ועירה פסול, ולריך לכתוב סס של עבשיו (שבת לג.). שתהא לקיחה תמה. מרבעתן בלחד (מנחות כז.). הלכה כר' טרפון. דסבר אע"ג דקטום הדר הוא (סדור רש"י סי' דפד). של דמאי. לקחם מעם אחרל, ומסם פירומיהן ספק אינן מעושרין (לקמן לה:). כדי שיאחז שנים בידו. כ' אתרוגים בידו אחת, שבמקום אחד יאחז הלולב בשיהבאן (לעיל לא.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com